

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.,
negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.
Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilttéri közlemény
soroként 30 kr.
Bélyegdíj minden beigtatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség: V., Klapka-útea 162.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III., Jókai-útea 186. Telefon sz. 81.
hová az előfizetések, hirdetmények és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólások intézendők.

Reáliskolánk.

Úgy szólt a 80-as évek elején a magyar írók és művészek látogató társasága előtt volt polgármesterünk, Lestár Péter, hogy „ha magunk viskókban lakunk is, iskoláinkat palotákban helyezük el. Ebben a város és a felekezetek versenyeznek egymással s ezek az első szent helyek templomaink után.”

Szép szó volt az és benne sok remény is csillogott, a melyek azóta nagy részt valóságot öltöttek.

Föl is épült a II. és III. kerületi népiskola, a polgári leányiskola palotája; a földműves-iskola és egész sor tanyai iskola kapott olyan elhelyezést, épületet, hogy a XX-ik században is tisztességet szereznek Kecskemét törvényhatóságnak. A felekezetek sem maradtak el a versenyben; a katolikus és az ev. reform. főgimnázium épületei is sok kedvező változáson, kiegészítésen mentek keresztül.

Csak a mostoha gyermek maradt el a többtől, a főreáliskola.

Annak a rozoga székháza bizony olyan, hogy a belelépő sehogya sem bírja magára ráerőszakolni a fölemelő hangulatot, mely a templom után logszentebb helyet, az iskolát illeti meg. Ott a „műzsák nem laknak szépen”, mondá nem rég is németül gondolkozó magyarsággal egy vidéki látogató, — holott azt nem is tudta, hogy azok egyike, Terpsichore, mikor a tornászatot pártfogásába veszi, hetenként 12-szer kényszerül vándorolni, még pedig zsöllerségre.

A tanulók és taneszközök nem fér-

nek, zsúfoltságuk miatt a könyvtárak nem kezelhetők, a térképeknek és műtörténeti emlékek rajzainak kifüggesztésére falterület nincs. Ha az intézet törvényeket olvas, vagy ünneplést rendez, az ifjúság egy részét ki kell zárnia belőle, — ha csak az idő meg nem könnyörül és szállást nem ad az udvaron. Az évnnyitás és évvárás csak úgy tartható meg, hogy az elsőnél az ifjúság teljes létszámában még nincs jelen, az utóbbinál még már nincs jelen, letett vizsgálata után a vidéki haza siet és ezek sokan vannak.

Hogy az ilyes ünnepekre a szülőket, érdeklődőket az iskola meghívasson, örömmel láthasson, szó sincs, mert hely nincs, hová tegye. Elvárna a helyi közönség, hogy a harmadik középiskola is rendezzen iskolaév-végi zene-, ének-, szavalat-mutatványt. Maga az ifjúság is örömmel mutatná be előmenetelét, de hát hol? A zöldfás, kék égboltozatos disztermet, az udvart hamar elveri nyári zápor júniusban. Ez a szegénység nem költöhet reputációt, rokonszenvet az iskola iránt; csoda, hogy még népe van. A ki palotába léphet, nem búvik viskóba, kivált ha még rozszant is az.

És ha még egészség-rendőri tekintetben is kifogások alá nem esnek az a toldozott, foltozott épület, a hol a tanuló az alacsony, fülledt osztályhelyiségből közvetlen a behavazott udvarra lép ki. Sinyli ezt a tanárok egészsége is.

Intézőkörökben az a hiedelem, hogy a város sokat is tett már ez iskola érdekében, midőn az épületet adta, azt

javitatja, tisztogattatja és 5 felekezeti vallásánítás tiszteletdíja czimén évente 7—8 száz forintot fizet.

Más városok nem csináltak oly kedvező üzletet az állammal, hogy reáliskolát nyerjenek. Kassa, Nagyvárad, Pécs, Sümeg évente 4—4 ezer frtot fizetnek érte az állampénztárba; Székes-Fejérvár 4910-et, Győr, Temesvár 5500—5500 frtot; Eger, Versecz 6—6 ezret, Sopron 8000-et, Debreczen 9000-et, Pozsony 11011 frtot és a mellett épületet. Debreczen 165 ezer frton emelt épületet és 6000 frton bútorozta be. Eger 143,000 frtba kerítette saját telkén az építést. Körmöczbánya 147,000 frtot fordított a reáliskola építésére, bebutorozta teljesen, az igazgató magánlakása kivételével; fizeti a két iskolaszolgát, tanszerekre évenként 400 frtot ad, az épületet jó karban tartja, fűti és világíttatja: tisztogattatja karácsonkor, husvétkor és a nagyszünnidőben; fűtésre fölmegey évente 710 köbm. fa, az intézetben levő konviktusnak 30 köbm. fát ad.

Ezzel szemben mindenütt 24—30 frt a tandij és az alól a tanulók 10—15%-a menthető föl, — Kecskeméten pedig 18 frt a tandij és 25% kaphat tandijmentességet. Ezért csak 3541 frt 12 kr. bevétele volt az állampénztárnak a kecskeméti főreáliskolából 1898/9. iskolaévben, kiadása ellenben 27252 frt.

És mi történik, ha megunja az állam a tanárok örökös panaszát és arra határozza magát egy szép napon, hogy adja az iskolát annak, a ki szivesebben látja? Ekkor ugyan megmarad talán a város-

A KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA.

Dramaturgiai tanulmányok.

XV.

— Szinpadai realizmus hajdan és most. —

Úgyan ki közelíti meg jobban az igazságot, az, a ki a külsőségeket aprólékos hűséggel utánozza, vagy a ki a lényegét legmélyebben fogja fel? Pl. a ki a szoba menyzetét kékre, vagy fehérre festeti? Az ég jellemzője nem a kékség, hanem a világos fény. És a fehér szín inkább kelti fel ez illuziót, mint a kék, mert az még a színt is tökéletlenül másolja. Így vagyunk a drámai művészettel is, t. i. realizmusával.

Furesán állunk mindjárt az idegen nevek kiejtésével. Hol van kellő nyelvismeretekkel bíró rendező vagy legalább megfelelő kiejtési lexikon? Nem szólok a francia, vagy shakespearei drámákról. Hanem „Essex gróf”-ban mulatok legjobban, mikor a szereplőknek a Jonathan, Cuff, Southampton, Hertordshire, Tyrone neveket kell mondani. Hallottam már azokat Zsonathan, Zsonétan, Koff, Keff, Kiff, Szuzámten, Szuthémton, Hirfucejz, Tejréj és hasonló módon ejtve. Medicit nálunk Me-

dizinek és Mettrizinek is ejték; Colignyt, Kolnyit és Kolikniként; St. Quentint a kiírás szerint; Guiset Gize és Gujsz alakban; Josephinet Zsoszfennek; a breton Elvent Elvannak stb. Jó rendezőnek mondjuk már azt is, a ki tetszetősen dekorálja a szinpadot, vagy egy menetet el nem tud indítani, úgy-e sokat követelünk tőlük, hogy a szerepek szellemét megmagyarázzák, plasztikai és retorikai, meg nyelvi utasításokat is adjanak a szereplőknek?

A szinpadai realizmus kezdettől fogva törekvése vala a színészetnek. Ez kezdetben durva naturalizmus csupán, a mikor mindent rettenetesnek, hatásosnak és kézzelfoghatónak igyekeztek bemutatni, hogy a néző menél hatalmasabban megragadtassék és megrázassék. Mert csak ez szerezte meg a tapsvihart. A közönségnek erős idegei voltak és ezeket alaposan szerette fölrazatni, megkinoztatni. Hogy a színész hogyan érte el e hatást, azt nem nagyon nézték. Ehhez járultak az akkori szindarabok is, zajos és tulzó cselekvényeikkel, az érzelmeik és szenvedélyek esetlen, bombasztikus kifejezésével. Mennyi időbe került, míg a műveltebb, izlésesebb stíl és az ábrázolás művészetének finomabb felfogása tért foglalhatott a szinpadon. Még

Schiller idejében is vörös parókával és rettenetes csúf ábrázattal játszták Moor Ferenczet, lady Macbeth vértől csepegő kézzel jelent meg a szinpadon és más efféle brutális fogásokkal igyekezett a színész hatást elérni.

A magyar színészet kezdő korából van erre elég jellemző példánk. Kelemen László, az első kecskeméti színigazgató, mint Hamlet abban a jelenetben, midőn Gúldensternt kéri, hogy fuvolázzon és az szabadkozik, egy csinos andantino fujt el a közönség gyönyörűségére; ezzel zenei tudását és az udvaronc megczáfólasát remekül vélte egyesíteni. A nagy Celesztin úgy játszta Hamletet, hogy a szellem megjelenése után e szavaknál: „Táblát ide, hadd jegyezzem fel, hogy valaki egyre mosolyog és még is szörnyű gazember lehet!”, lámpát tett maga mellé és jegyzőkönyvébe irogatott. Ophéliával való jelenetben pedig, midőn azt kolostorba küldi, e szavaknál: „Isten szép arcot adott neked és te kendőződ”, letörölte zsebkendőjével a színésznő arcfestékét, azután a közönség felé tartotta a festékes kendőt, mely izléses „unance”-ért zajosan megtapsolták. Egy kecskeméti díszmester „eredeti” ötlettel tódítá a szellemjelenést. A szin háttérben torony állt. Díszmesterünk elgondolta, hogy egy

nak az a kis költsége, mit a réaliskola most elnyel. De hát a vidékiek ideözönlése párhuzamos osztályokra szorítja a két másik középiskola főntartóit — és nem mindegy-e a városnak, akár a lakosság két legnagyobb felekezete, akár ő viseli a vidéki tanulók iskolai elhelyezése költségét.

Vagy volna, lehetne Kecskemétnek annyi lelke, hogy az ideözönlő német, szerb, román tanulók előtt ajtót csukjon, mikor az a raj az édes magyarszó kedvéért jön ide messze földről; ide, a hol azt hamisítatlan eredetiségében nyeri meg? — és még nem is üres kézzel jön, megfizet mindenért.

H. I.

Politikai szemle.

Az országgyűlés többször szünetel mostában, mint a mennyit dolgozik; nem azért, mintha Magyarország törvényhozásának nem akadna tennivalója, hiszen a miniszterek egyre-másra terjesztik be a törvényjavaslatokat, hanem azért, mert, míg Ausztriával közös ügyek véglegesen el nem intéztetnek, nem tartják alkalmasnak az időt a komoly reformok tárgyalására. Ott volna ugyan az 1900-ik évi költségvetés, mely fölött a pénzügyi bizottság szorgalmasan tanácskozik; esakhogy ebbe meg azért nem fognak, mert a delegációk ülésézése miatt úgyis félbe kellene szakítani. Így azután a kormány ismét 4 havi indemnitást kér s ez lesz a legközelebbi tárgya a képviselőháznak.

Egyébiránt pedig a sérelmekből soha ki nem fogyunk; gondoskodik róluk Krieghammer közös hadügyminiszter, valamint arról is, hogy Magyarország sohse adhrssa magát egészen és nyugodtan belső ügyeinek rendezésére. Most ugyanis azokat a magyar tartalékos katonákat, a kik az ellenőrzési szemléken nevök szólitása alkalmával véletlenségből azt kiáltják: „jelen“, avagy „itt vagyok“, ezen tüntetésnek minősített szóért 3 napra becsukják, mert hát katonáék szerint a hadsereg szolgálati nyelve német s a jelentkezés is a szolgálathoz tartozik. De hát vajjon az eskütétel nem tartozik inkább a szolgálathoz.

a mikor pedig uniformisban is van a legény? És a magyar fiúk mégis magyarul esküsznek föl, s ez nem sérti a katonai fegyelmet, hanem a „jelen“, meg az „itt vagyok“ már lázadás!

Szerencsésen eljutottunk tehát a mi birkatürelmünkkel oda, hogy saját hazánkban becsuknak bennünket azért, mert magyarul szólunk akkor, a midőn a dolog veleje annak megállapítása, hogy az ellenőrzési szemlén ott vagyunk-e, vagy sem? Ime egy ország, a hol a nép fiainak nem szabad az állam nyelvén szólni, mert becsukják őket! Tehát Magyarországon vétség a magyar szó? Nem kaczagtató látvány-e ez az egész külföld és a mi nemzetiségeink előtt? Kiváncsiak vagyunk, mit szól ehhez az esethez a paktumok gyönyörűségeiben uszó képviselőház és majdan a magyar delegáció?

Az osztrák parlament megválasztotta a delegáció tagjait s így az idén majd csak lesz valahogy közös költségvetés; de hogy jövőre nem akad-e fön megint a gépezet, az nem bizonyos. A Clary-miniszteriumnak mindenestre érdeme az is, hogy idáig tudta vinni a dolgokat.

Transzváiban roszul áll az angolok ügye. A vérig bosszantott és szabadságát féltő maroknyi búr nép oly hatalmas és lelkes ellenállást fejt ki az erőforrásaira nézve ezerszerte gazdagabb angol ellen, hogy az angol haderő egyetlen hadállását sem tudja megtartani, egymás után fogják el ágyúit, ösvéreit és csapatait, és kénytelen oly óriási méretű mozgósítást csinálni, mintha valamilyik elsőrendű nagyhatalommal viselne háborút. Maga az angol kormány egyik tagja nyilvános beszédben elismerte, hogy szerencsétlenség érte az angol hadsereget. Csakhogy jó lett volna azt is megmondani, hogy ezt a szerencsétlenséget az angol kormány maga kereste.

Spektátor.

A paratólgy.

Kevés fa van, melynek annyiféle termékét karolta volna föl az ipar és kereskedelem, mint a tölgyét, melyből úgyszólván, mindent használatába vett. A parafa-termő

tölgyek (*Quercus suber*, *Qu. occidentalis* és *Qu. pseudo suber*) méltatása annál is indokoltabb, mert mint az 1885-iki országos kiállítás tanúsította, ezek meghonosítása hazánk délvidékein is megindult; hogy képesek lesznek-e akklimatizálódni? a jövő mutatja meg. Sok remény nem köthető hozzá, mert délurópai telet nem minden esztendőben nyújthat nekik hazánk éghajlata. Sőt abban a hiszembben vagyunk, hogy az ott bemutatott parafa, mint ipartermék, a *Qu. pseudosuber* vagy éppen a magyaltölgynek (*Qu.-ilex suberosa* nevű változatából származik. Az elsőnek előfordulását a fiemei öbölben kimutatja Borbás, a másikat Délmagyarországon Maly.

E három, egymáshoz igen közel rokon fa, melyek fejlettségüket tekintve, a magyarországi tölgyeket alig közelítik meg, eredetileg (mindannyian csak a Földközítenger nyugoti medencéjét kőrítő délurópai és éjszakafrikai országokban nőnek, vagyis Tunisz, Algir, Marokko, Pyrenaei félsziget, Délfraanciaország és Itáliában. A Balkánfélszigeten hajdan úgy látszik szintén előfordultak, de csak szórványosan, — szól ugyanis Pausanias ott egy arkádiai tölgyről, melynek laza szövete és könnyű kérgét horgony és húzó háló jelölésére használták a halászok, de Theophrastusnak görögországi tölgyei között nem lehet biztosan a paratólgy jelenlétére rámutatni; a mely fáról ő azt mondja, hogy kérge lenyészését kár nélkül elviseli, sőt ekép vigabb tenyészetnek indul, annak termőhelyét ő Tyrhenébe, Olaszország nyugoti partjára teszi és állításával csak annyiban hozza zavarba a kutató fűvészt, hogy e tölgynek leveleit lehullónak mondja, holott a paratólgyek örökzöld lombzatú fák.

A paratólgy, melyet dugasz-cserfa néven is ismernek, 10—12 méter magasság mellett 50—70 cm. átméretű vastagságot és körülbelül 100 éves életkort ér el. Apró örökzöld levelei hosszúkas tojásdadok, korántsem oly mély öblözetűek, mint a mi tölgyeink levelei, sőt igen apróra fogazott szélsek, fölül simák és fényesek, alsó lapjokon pedig fehér molyhosok. Levélzetének ilyen szervezetsége a végből van, hogy a talajból kipárolgó minden nedvességet fölfogni képes legyen, de a felső légrétegekbe minél kevesebbet kelljen abból átengednie. Édes makkgyümöleseit gesztenyemódra pörkölve élvezik, de kedves eledelt szolgáltatnak azok a madaraknak és egyéb állatoknak is. A Pyrenaei hegység aljában sertések makkoltatására használjuk, hol a fának népies neve majd alcornoque, majd sovereiro. Törzse erős és tartós számfát ad, de szénné is égetik.

torony óra s az óra inga nélkül el nem képzelhető. A mint tehát Hamlet a szellemmel beszélgetett, diszmesterünk ütemszerűen kezdett egy tőkére ütni, az inga-ütéseket jelezvén. A közönség ezt eleinte az éjféli óra-ütésnek vélte, de mikor már harminczat számolt, nem tudta mire magyarázni. Hogy ez ujtás a jelenet hatását mennyire emelte és hogy a szereplők mit csináltak a színpalak közt a diszmesterrel, elgondolható.

Gárdonyi Antal, pályája alkonyán, mint Othello e szavaknál: „Hadd szivjalak be még egyszer, te balszamos lehellet,“ ráhajolt Desdemonára és hangosan jelezte a virágszagolást. Vidéken ezért nagy hire volt. A hanyatló *Molnár Györgyről* beszélnek, hogy mint III. Rikárd borsót tett csizmájába, hogy arczán minél hivebben tükröződjének e zsarnok lelkifurdalásai és kinjai. *Rónai Gyula* meg, hogy Richmond győzelme hírére minél értetőbben fejezze ki kétségbeesését, ugyane szerepben felragasztott haját tépte és maga körül elszórta.

De nemcsak a szereplők, hanem a *színpadra-alkalmazások* is a tömeg izgatására voltak számítva. A 30-as években országszerte úgy végezték a „Welser Filippina“ című darabot, hogy a közönség a szép nőt fűrdő-

kádban ülve látta, a mint ereit föl vágják. *Komlóssy Ferencz* igazgató a látványos képletek rendezésében nagy mester volt, itt Kecskeméten is többször produkálta a következő esatajelenést, melylyel Schiller „Haramjái“-t kasszadarabbá tette: A II. felvonás végén a Cseherdő látszik, sziklakkal, meredek úttal és egy kastély romjaival. A katonák trombitaszó mellett felvonulnak és puskatűz közt szorítják vissza a haramjákat. Moor Károly, Schweitzer, Roller és néhány társuk egy kiálló sziklára kerülnek, nagy veszélyben forognak, de utóbb a banda mégis megmenti őket. A győztes katonák kezdenek visszavonulni, hanem a haramiák fák és sziklák mögött lesbe álltak s a lövöldözés újra megkezdődik. A katonák egy része a meredek útra s a váromladékba szorítottatik; a haramják üvöltve rájuk rohannak, erre a színpalak közt felrobban a löporos kocsi, a váromladék a katonákkal a mélybe zuhan. Moor Károly, Schweitzerre támaszkodva visszatér, mögöttük Roller holttestét viszik. E látványra a haramják rávetik magukat a katonákra és a függöny a borzalmas mézszárlás alatt legördül. Ötször-hatször is kívánták ezt látni.

Nagy-Kőrösön ugyanez igazgató kihirdette, hogy a „Judith és Holofernes“ című

darabban „a gaz Holofernes leütött fejét“ be fogja mutatni a publikumnak. Az egész város a színházba tódult, az igazgató óriási költségeit is emlegetvén. A közönség türelmetlenül várta az ígért látványt és a második felvonásban már követelték a véres fejet. Komlóssy nem vesztette el fejét, hanem leboacsáttatta a függönnyt és pár percz múlva látni lehetett, a mint Judith nagy karddal kezében közeledett az alvó Holoferneshez. Egy csapás, a zsarnok feje lehullt és vére nagy ivben felszökellt. A közönség elhült a látványtól, hát még mikor az asztalra tették a halvány, eltorzult főt. Egy este eltűszentette magát a figuráns, mi négy estére csinált még zsúfolt házat.

Efféle rémitgetések ma már kimentek a divatból. A meiningeni szintársulat szeretett ugyan az „Ósanya“-ban sirbolt-szagot terjeszteni a színházban, „Marino Falieri“-ben a hóhér lesújtó pallosa minden emelésnél véresebb lett, a „Vérnász“-ban a mérgezett gertyák fojtó füstje a nézőtér is ellepte stb. Nálunk Rakodczay dobáltatta az „Ember tragédiájá“-ban Danton levágott fejét. Ezek azonban elszigetelt mókázások maradtak.

Kimennek a divatból a legkedveltebb és leghatásosabb gesztusok is, persze legkésőbb a

A három dugaszcses közül a Qu. occidentalis Gay európai fajnak nevezhető, a mennyiben a nedvesebb és hűvösebb Portugáliában és déli Franciaországban otthonosabb; a Qu. suber és Qu. pseudosuber ellenben inkább Algírban, a dinnyéiről is híres constantinei gyarmat kerületében alkotnak terjedelmes erdőket, melyeket a francia gyarmatkormány egy részvénytársaságnak adott ki haszonkérbe. Nagy baj volt elejénte az, hogy a berber pásztorok minduntalan fölgyújtották az erdőknek hol egy, hol más részét legelőjavítás céljából, mert az ottani mezők legértékesebb takarmányfüve, az Arundo festucoides Desf. nem tenyészik a paratölgyek sűrű lombjai alatt oly buján, mint a hogyan, ha e napernyőt fölötté elhamvasztják és az égési termékek szilárd részei, a hamu, a talajra hullva, azt megtagyázzák. Sükerült azonban már ez esztelen erdőirtásnak szigorú büntetésekkel elejét venni. De nemcsak Éjszakafrika a termő hazája e fának, hanem a Pyrenaei félsziget belső vidékei is. Spanyolországban a Sierra Morena előhegyein örökzöld és paratölgyek olajfakkal váltakoznak. A Barcelona és Badalonától éjszakra futó partvidékeknek a tengerre kikönyöklő hegyfokai tetejét pedig fenyők és paratölgyek foglalják el, mondja dr. Hunfalvy János. Sőt Olaszországban Genua mellett is a Villa Pallavicini-ban három meglepő magas paratölgy van.

Legértékesebb termékek e fának az a szivacsos kéreg, melyet parafának nevezünk. Ez a fa 15-ik életéve körül önként feslik le és hasonlónak teszi ekép a dugasz-cserfát némely ausztráliai fákhoz, melyek leveleik elhullatása helyett évenként kérgökből szottak kivetkőzni. És mivel a paratölgynek kérge a megvédés után 6—8 év alatt megújul és a fa életerős fejlődésének minden ártalma nélkül a nyári időszakok folytán ismét lefejtethető: alkalmat nyújtott arra, hogy 8 évenként váltakozó időközökben rendszeren meghámoztassák, mire L. G. Blanc még azt is mondja, hogy egészségére válik, mert akkor tenyészik legdúsabban, ha e nehéz gúnyjától megszabadítják. Sőt az ilyen 15—18-szor ismétlődő műtételek alatt vígan megéri a 100 évet és minél idősebb, annál hevesebb paraanyagot szolgáltat. Van azonban vidék és talaj, hol minden hét év alatt meg lehet hántani, némely helyeken ellenben csak 12 évenként.

A parafának nyerése következőleg történik: Lehántják előbb a könnyen leváló, durván likaesos, repedezett külső kérget, melynek az algiri fanyesők nyelvén himkéreg a neve. Nem képez ez kereskedelmi

ezikket, mert ez a napbarnította, igen kemény és kevésbé rugalmas parafa-kéreg csak tüzelőül vagy legfőlebb házfödésre használható. Csakis miután ez le van húzva, metszenek óvatosan 5—5 cm. mélyen az alatta fekvő rétegbe, hogy a fa hancsát meg ne sértsék, és fejtenek le 1 méter hosszúságú darabokat, melyeknek nőkéreg a nevé. Ez eljárást olyan fákna követik, melyek rendszeres művelés alatt nem álltak; a rendszeren kezelt fának eme himkérgét sűrűbben lefejtik, mert ez alatt vannak a gyöngéd rétegek, melyek között a paraanyag képződik. E két rétegnek anyakéreg a neve és ez gyorsan egymásután csakis akkor fejleszt használható új parafa-réteget, ha a himkéreg eltávolítása megtörtént. Ezt a műveletet herelésnek nevezik.

A para lehántását jobbadán kabil munkások eszközlik akkor, mikor a fák nedve teljes áramlásban van. 10 kablynak van egy magok közül választott felügyelője és 10 ilyen szakasz áll egy európai munkavezető gondjai alatt. Unnepélyes mennettel kezdődik és végződik a hántás ideje, fuvolák, sípok hangja, zaj és lárma hirdetik azt. Minő magasságig történjék a fakéreg lehántása, az európai munkavezető határozza meg a fa vastagsága szerint. Katonai rend divatozik a munkánál, kürtök jelentik a munka kezdetét, az evés és pihenés idejét. Havonként általános lakoma vigása szakítja félbe egyszer az erdei élet egyformaságát, a mikor bohóczkodás, zene és tánc viszik a főszerpet, mondja Soltész János.

A lefejtett parafa-darabok a fatörzsnek hengeralakját viselik magukon, és akkor állományuk még nem is rugalmas; hogy táblaalakot és kellő ruganyosságot nyerjenek, vagy parázs fölé tartják előbb és vízben azután áztatják meg, vagy pedig egyenesen forró vízbe mártják, hogy földuzzadjanak, laposra pedig rárakott kövekkel sajtolják és ez alakot megtartja azután a parafa akkor is, midőn évekig állott már a kereskedő raktárában. Spanyolországban, hol Algir után legjelentékenyebb a parafa-termelés, a préselt szeleteket, melyeknek parafa-sonka a nevé, selymő tűzőn barnítják meg, miért a spanyolországi parafának az algirival és franciaországgal ellentétben fekete parafa a neve.

Hesse-Wartegg a gibraltari paratölgyek derekán sötétbarna gyűrűket látott, melyek 1—1.5 m. szélességben a kéreghántás maradványai; némely fák vastagabb ágain is megvan a nyelés nyoma, de az ágak villásodásánál sehol sem. Az 1—1.5 m. átmérőjű törzseken 5—20 cm. mélyek a bemetszések, hogy a faderekak egészen kinyesve nincse-

nek, a rajtok levő csomók és a paraszöveten itt-ott képződött hasadások az okai.

Algeciras-ban a parafagyárak felszereiben rengeteg mennyiségű dugaszcses-kéreg halmozódik föl; de a lemezeket előbb már forró vízben való áztatás után prés alatt sajtolták laposra. Anglia meg Amerika pompás gépeket használ a dugaszok készítésére. Dél-Spanyolország ellenben annyira még nem vitte, ott minden egyes dugót szabadkézzel készítenek, de az egész sor munkást vándorol végig, míg megsimítva kereskedésbe jut.

Előbb tényérnyi nagyságú darabokat metszenek ki zsebkéssel a parafa-lapokból, de kikerülnek a használhatatlan részeket; ezután gyorskezü fiatal munkások négyszögletű darabokra metélik, az utánok álló ügyesebb kezűek lenyesik az élüket és a keményebb részeket, végre igen éles késsel az utolsó idomítást, a kerekítést úgy eszközlik mások, hogy a vágóasztalhoz szorított dugót a kés pengéje alatt újjakkal körül fordítják.

A kész dugók nagyság szerint osztályozva, zsákokban kerülnek a világpiacra, de a lehullott faradék sem vesz kárba, matracok és párnák tömésénél szerepel; a napjainkban fölkapott linoleum sem egyéb, mint parafából készült lábszőnyeg. És elmondhatni, hogy egy spanyol cikk sem járja be úgy a nagyvilágot, mint az andaluziai parafa-dugók, úgy eljutnak azok a Nagyóceán szigeteire, mint Grönlandba vagy az Indiákra.

(Folytatása következik.)

Színház.

E heti szemlénket a deskriptív kritika módszerével írjuk, azaz csupán a tényeket állapítva meg és a nézőtér arculatát vizsgáljuk.

Tehát folyt tovább a vendégszereplés. A színházi iroda lapja szerint Tollagi Adolf „Stern Izsák”-ja érte el a legnagyobb rekordot, az évad első telt házát. Ez mindenesetre jelent valamit, ha nem is azt, a mit a színházi iroda szeretne belőle kimagyarázni.

P. Lukács Juliska 28-án Rákosi Jenő „Magdolna”-ját és 29-én Örzse asszonyt játszta „A betyár kendője”-ben. Mind a két szerep állandó műsorából való s a Népszínházban is szívesen tapsolják benne. Magdolnája a 4 ik képtől fogva igazi drámai magaslatra emelkedik, a félvilági hölgy felfellobbanó jobb érzését, a minden áron való feledést s a hozzá tévedt fiatal pár figyelmes eltávolítását megkapó igazsággal, az érzelmek skáláján való teljes uralommal játszotta. A pálin-

vidéken. Pár évtizeddel ezelőtt az a színész, a ki nagy haragot akart mutatni és azt, hogy valakit megleckéztet majd, — kabátját mérgesen begombolta, kalapját félrebillentette s aztán öklével fejébe nyomta. Ez még a nyakig begombolt és félrekapott kalapú restauratio divatából maradt fenn. De már ép úgy divatját multa, mint a dandyk amaz „elegáns” mozdulata, hogy kabátjukról és kalapjukról lefujják a porszemet, a mi a tubakoló idők maradványa. A „vatermörderek” idejéből való volt a Don Juanok amaz „ellenállhatatlan” mozdulata, hogy kihúzott kézelővel és gallérral mentek nőket hódítani. Később az ilyen nőhódítók hüvelyküket a mellényzsebbe dugva, újjukkal rajta doboltak, a mi a nyári pique-niquek ama patriarchális szokásából maradt fenn, hogy az urak levették kabátjukat és mellényben udvaroltak.

Elmultak ez idők és jó izlésű színész nem is él hagyományával. Ép oly kevésbé fog ma hatást tenni, ha a színész nadrágzsebébe mélyesztve kezét, oda terpeszkedik a színpad közepére, mintha mondaná, hozzám ne közeledjék senki, mert én legény vagyok a talpamon. Már senki sem visel szoknyabő nadrágot és e gesztus egyszerűen nevetséges volna.

A meiningeni herceg színtársulata egész régiségtudományt állított a néző elé historiai darabjaiban. Kérdés, hogy azzal növelte-e az előadás történelmi légkörét? Dehogy, mert egész csomó keservesen kihistorizált darabja csütörtököt mondott. A művészetnek semmi köze Zola „vérité vraie”-jéhez, mert a színpadon a prespektiva dönt el mindent. Ép oly furcsa, ha a modern színész Hamletet, vagy Tartüfe-öt „realisztikusan” ábrázolja, mintha az utcáról hozta volna a színpadra. Igaz, emberek ezek, de olyan mély típusok is, melyek nem lehetők fel akármely boulevardierben. Stilszerű az, hogy Zaccani a shakespearei alakokat csevegve, a publikumnak hátat fordítva, maga elé dörmögve ábrázolja? Ez bravourkodás, mert céltalan s a mellett költőileg hazug valami.

És a mai színpad, a modern realizmus hogyan fest? Bizony legtöbbször különösen vidéken, a jó társaság modorával homlokegyenest ellenkező ripókságot mutat. Nem szólunk az u. n. „kényes” helyzetekről. Egy szokatlan, megütközést keltő, vagy merészségében visszataszító helyzet nem bizonyíték még sem egy színmű erkölcsi értéktelensége, sem az író társadalmi modortalansága mellett; ilyen kivételes esetekben kizárólag a művészi szük-

ségszerűség és jogosultság a döntő. Hanem a szereplők ripóksága semmivel sem menthető.

A jó társaság modora csupa figyelemből és másokkal szemben magunk fegyelmezéséből áll és hogy mily kellemes ez a konvenczió, leginkább akkor tűnik ki, ha modortalan emberekkel jövünk nem-kívánt érintkezésbe. Igaz ugyan, hogy sok nyersség is elharapózott; de az a ripókság, mit színpadokon lehet látni, még sem található társas érintkezéseinkben. Színész és rendező egyformán ludasok e tekintetben.

Előfordul, hogy egy a jó társasághoz tartozó szereplő lakásán mindenféle ember jó és meggy bejelentetlenül és úgy viseli magát, mintha a vasúti váróteremben lenne, nem pedig egy modern berendezésű szalonban. Mit gondolnak színészeink, hogy Ohnet és Sardou salonjaiban keztyűtlen kézzel, kétrét görnyedő hajlongással kell megjelenni? Az is megesik, hogy az urak feltett kalappal lépnek a szobába s egy másik szereplő jelentős vállvonása, vagy nézése sem árulja el, hogy ez holmi „nuance” volna s a ripókságot a többiek észrevették.

Hogy a naiva, vagy bakfis nyelveskedésért jó társaságbeli emberek megrónák a szülőket, mondani sem kell; a színpadon

kázó vén asszony aljasságát megrázó veiz-mussal állította elénk. Egy jelenetben sem szavalt; hangja első hallásra csengés nélküli, de a mélyebb érzést, felindulást igaz bensőséggel tudja kifejezni. És Rákosi drámája egyszer sem tett még oly megrázó (és nem visszataszító!) hatást, mint ezáltal. A művésznőt a felvonások után ötször-hatszor kihívták. Abonyi népszínművében inkább pasz-sziv szerepe van, de abban is tudott megható és igaz lenni, úgy, hogy a vendégszereplés teljes sikerrel végződött. A viszontlátásra!

A környezet kezd már hozzászokni a staffage-szerephez. A rendező ezerúja (minden előzetes hírlélés ellenére) töről mindent, a mit csak lehet és színészeink így nem ütnek el annyira a vendégtől. „Magdolna” előadásán Rajz Ödön léha Bereziye jó volt, csak öltözet a 2 ik képen nem vallott egy budapesti törvényszéki elnök fiára. Kardos és Várfalvi Anna kedves ifjú pár, Gömöri Jenő hebegő Siskája ügyes alak; Kende Paula törvényszéki elnöknéje, Haday S. erőszakos vén parasztja, Aitner Ilka és Gömöriné parasztanyái szintén tetszetek. A „Betyár kendője”-ben Hadai erős drámai sággal játszotta a feleséggyilkos betyárt és bűnhődését, Aitner Ilka a megsomorodott anyával jeleskedett, Micsey né dallaiból többet megújráztak és a többiek is megfeleltek rövidke szerepeiknek. Tapost a megnevezett közreműködők többször kaptak.

30-án és 31-én Tollagi Adolf, a Népszínház komikusa következett, a ki hétfőn a „Stern Izsák” cz. ócska bécsi életképben, kedden Tóth Ede méltatlanul mellőzött népszínművében, „A kintornás családja”-ban lépett fel. Amabban a czimszerepet, a nemeslelkűségtől túlradó házaló zsidót, emebben a falánk molnárinaszt játszta. Berg darabjánál van nekünk e fajtaból jobb és újabb a „Goldstein Számi”, hozzá még Tollagi szalon-zsidót csinált e rongyos házalóból, de azért a nézőtér tele volt és a vendéget zajos taps fogadta, számtalan kihívás és újraszás kísérte. Ismételjük, a korábbi szerepléséből megszereltt vendéget ünnepelték, a darabért azonban szidták a színházat. Hja! úgy szokott az lenni, hogy ujdonsült direktor a legújabb és legócskább darabokat szedi össze. Kedden Tóth Ede népszínművére jóval kevesebb közönség jött. Tóth Ede hagyatékából élőkődik a népszínműírók egész gárdája, de művei iránt nem viseltetnek a színházak elég kegyelettel. Tollagi jókedvű volt és pompás humorával igyekezett kárpótolni a közönséget azért, hogy jobb darabokat nem választottak itt számára.

A környezetből első este Hadai mestere, Gömöri intrikusa és Szent

patikusa említendők dicsérettel; másik este Szabados, Koppán Margit, Aitner Ilka, Rajz Ödön, Szent és Kürti Sarolta is.

November 1-én a hagyományos „Molnár és gyermeke” kísértett, a főbb szerepekben Mezeivel, Kürti Saroltával, Aitner Ilkával, Rajz Ödönnel, Szabados, Gömörivel, Kardossal. 2-án a „Lili”-t ismételték (darabváltozás), 3-án Szabados „Bolond”-ját, újat nem mondhatunk egyik estéről sem. Csak Kaposi Józának sikereit jegyezzük fel. A „Lili” előadásán csupa diadala volt. A pénteki B) estén is többen voltak, mint máskor.

Leszámolván a drámai héttel, nem hagyhatjuk szó nélkül a színlap hátára nyomott „Színházi Lapok”-at, mely november 1-én próbált világra lépni. Előre hirdette nem lévén, meg sem tartjuk engedhetőnek, hogy a színlapbérlőkre új sarzot vessenek érte. A mit meg a program ígér, olyan fura észjárásra vall, hogy aligha Osbudavára programjáról nem került oda. Pokolba a komoly drámával, mert a közönség nevetni akar?! Meri színigazgató és társulata ezt a nevet viselni, mely nyiltan azt hirdeti, hogy nem kell a dráma és a mellett olyan tájékoztatatlanságot árul el, hogy a tendenciózus „Stern Izsák”-ot bohózatnak veszi, holott csöppentett rührstüek. Így dorongolják le maguk a drámájukat és operettüket? Az is szép lesz, ha a színház a színlappal önmagát és tagjait fölmagasztaló közleményeket küld a publikum nyakára. És a 3. szám már egy ágyban fekvő tag szereplését dicséri fel, — ejnye be jó! Hogy mit érnek, majd elmondja önkörül a helyi sajtó. Tudják a reklamot verni a fővárosi színházak is, de ilyesmit ott se próbáltak. A győriek sem, a kiktől pedig az eszme való. Még sohasem ütött be a színházi antikritika, jó urak. Ne is folytassák, mert csak ellenségeik kezébe adnak vele jó fegyvert.

(lb.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet királyné nevenapja.** Ismeretes ama szép terv a nagyközönség előtt, mely szerint Budapesten országos központi bizottság alakult oly czélből, hogy Magyarország nagyasszonyának, Erzsébet királynének emlékére kegyes adományokból fogadalmi templom emeltessék, mely az örökimádról fog neveztetni. E templomban oltárt emelnek az elhunyt nagy királyné véd-szentjének: árpádházi szent Erzsébetnek tiszteletére, mely oltárnál naponként be fog mutattni az engesztelő szent mise elhunyt

királynének lelki üdvéért. A fenti terv érdekében vidéken is több helyen mozgalom keletkezett, mely a kitűzött czélt előmozdítani lesz hivatva, a mint annak idején jeleztük, a vidéki bizottság Kecskeméten, a f. évi szeptember 27-én, Beniczky Ferenc főispán úr elnökle alatt megalakult és a folyó évi november hó 19-én, Erzsébet napján, a kath. templomokban az itteni hölgyek gyűjtést rendeznek s annak minél sikeresebbé tétele végett minden lehető megtesznek. E czélből november 18-án délután az összes tagok előkészítő értekezletet tartanak s már az eddigiekből is látható, hogy Kecskemét város összes érdekelt társadalmi körei a dicsőült királyné nevenapját nemcsak méltóan fogják ünnepelni, hanem hogy az itteni vidéki bizottság — élén Kada Elek né úrnóval és Bogyó Pál apátplébános-sal — feladatát a nemes czélhoz méltóan fogja fel.

— **Halottak napján.** Mindszentek ünnepe nék estélyén elhunyt szerettei iránt érzett fájó emlékezéssel sietett mindenki, hogy könnyel áztatott virágjait s az örök világosság mécesét lerakja kedvesei sirhalmára. A derült szép időben az emberek egész áradata hömpölygött ki a temetőbe s áhitattal szállt az égbe a könyörgés a halottak üdvösségeért. A mulandóság és viszontlátás kettős érzete szállta meg a sziveket s egyenlő kegyelettel adózott az elhunyt családfentartó, hitves, testvér és gyermek emlékének. Saját halottainak elsiratása után a közönség kegyelettel áldozott nagyjaink, városunk, közművelődésünk gyámolítóinak is. Impozáns volt különösen a kegyesrendi főgimnáziumi ifjúság kegyeletének kifejezése, a kik a szokás-hoz híven zarándokoltak el Katona József sirjához s ez alkalommal először keresték föl a főgimnázium nagy jóltevőjének, Horváth Dömének sirját. Az ifjúság mindkét helyen gyászénekek elzengése, emlékbeszéd s egy-egy költemény elszavalásával áldoztak városunk eme két legnagyobb fia emlékének. Az ev. ref. főgimnázium ifjúsága nagy Katonánknak a vasúti sétaterén levő szobrát koszorúzta meg. Szintársulatunk pedig testületileg vonult ki Katonánk sirjához, hol a társulat babékoszorújának elhelyezése mellett Mezei Kálmán művezető méltatta az elhunyt érdemeit.

— **A Katona József-kör** a nagy tragédiáról Katona József születésének évfordulóján, f. hó 11-én, szombaton délután 3 órakor, a polgári leányiskola új épületének disztermében ünnepélyt rendez. A program szerint megnyitó beszédet mond Kada Elek elnök, felolvás Marton Sándor ev. ref. főgm. tanár, szaval Schmied Jenny úrhölgy,

e fiatal leánykák nagyobb követelőzéssel to-lakodnak előtérbe, mint akár a „fiatal özvegyek”. A diák-fiú diákos modorát bele viszi a szalonba, még szüleivel szemben is, melyik apa túrné ezt el?

Ott van a tévedés alapja, hogy a társaságon kívül álló modort inkább ismeri a vidéki színész, a ki kávéházakban és borozó kompániákbn érintkezik csak az emberekkel s az itteni tónust hajlandó a színpadra át-vinni. A rendező persze megtanulhatná Budapesten, hogyan kell a jó társaságban mozogni; de hát melyik vidéki rendező ne állna már felette a tanulásnak? Pedig a jó modor túlzása sem volna olyan visszataszító, mint a ripókság. Egyik legelegánsabb színészünk is akár hányszor, ha nőekkel társalog, felül az asztalra, a kályhánál nyújtózkodik, kezeit zsebébe dugja stb. És sem a szereplő nők, sem a nézők nem vettek róla tudomást, pedig ugy-e ez nem szaloni modor?

Nagyra vagyunk vele, hogy a színpadon minden igazi legyen, még a pezsgő s a felhordott étel is, hanem hogy a szereplők modora igazán azé a társadalmi osztályé-e, melyet ábrázolnak, azzal nem törődik senki. Pedig az a tonus, mely egy házban uralkodik, igen jellemző a „milieu”-re. És nem fogjuk elhinni

az „érdekes férfinak”, hogy igazán jó társaságból való, ha a darab szép asszonyát „Szép asszony!” megszólítással üdvözlí. Ezt persze rögtönözve mondja s ha az író kívánna tőle, elkerülné, — de a ki így szólítana egy jó társaságbeli hölgyet, ugyancsak megjárna. Nem mintha az ilyen hölgy nem hallaná szívesen, hogy szép, (hiszen melyik nő haragudnék érte?), hanem más módon.

Hát még ajándékozás, megvendégelés és fitogtatás, ez a sokféle pónálás a színpadon: néha elég realiztikus, de hogy megfelelné a valóságnak, senki sem állíthatja. Mi hát a jó modor kriteriuma? Az, hogyan fogadjuk vendégünket, hogyan öltözködünk, hogyan ves-zünk igénybe holmi szíveséget, hogyan ülünk, hajlongunk, hogyan fogadunk el és teljesítünk apró szolgálatokat, nogyan tudunk kellemes és kellemetlen dolgokat elmondani és a mi még az a sok apróság, a miből az a mozaik-kép összerakódik, melyet jó modornak nevezünk és melyre nézve a művelt emberek egy véleményen vannak.

Színészeink azt vethetnék ellene, hogy a modor nem tesz még ki művészetet. Igaz, de el nem tagadhatják lételetét. És vigyázniok kellene, hogy alkalmazzák ott, a hol szükség-es. Így kívánja a színpadi realizmus. És

ne higyük, hogy ez csak nagy apparátusú fővárosi színházaktól kívánható. Rakodezayék idejében láttunk effélet elégszer, tehát megvalósítható a vidéken is.

Az a realizmus, a mit nekünk produkálnak, legtöbbször egy bútorraktárszerűen tele tömött szalon, a hol a szereplők valóságos Odysseát kerengenek. A férj megszólal a jobb oldali hintaszékben, neje a közepén álló bútorok körül evez, a vendég a baloldali kandallót kerülgeti. A jelenet közepén odavetődtek valahogy a háttér asztalaihoz; de a vég-szót mindegyik a sugó előtt szeretné elmondani, kétségbeesetten oda irányozzák tehát lépteiket. Csakhogy férj uramnak előbb a zongora körül kell laviroznia, a feleségnek egy virágtartót körüljárnia s a vendég, ha föl nem löki a könyves polcot és meg nem botlik a pouffban, leszerel a nagy csillár alatt. Így aztán a lámpát hozó szobaleány ép a sugólyuk elé kerül, mikor a nagy „slá-gerek” a bútorok mögül, mint valami pinczéből elhangzanak. És direktor, rendező, disz-mester elégedetten dörzsölik kezüket, no ezt jól csináltuk és nem hiába reklámoztuk. A színház hivatalos élcslapjában.

(lb.)

énekel a színházi énekkar. Az ünnepélyre a nagy közönséget tisztelettel meghívja a kör.

— **Házasságkötés.** Olasz Ödön, m. kir. honvédhuzsár főhadnagy f. hó 4-én kötött házasságot Tarna-Mérán, Hevesmegyében, Ledniczky Margit úrhölgygyel, Ledniczky István nagybirtokos szép és kedves leányával.

— **Reáliskolánk ügye.** Első cikünkben is foglalkozunk reáliskolánk fejlesztése kérdésével. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a reáliskola épülete éppen nem felel meg a tanítás céljainak. Ez okból a város közönsége már előbb fölirt a közoktatásügyi kormány-mányhoz, hogy egy új modern reáliskola építése céljából járuljon az állam 60 ezer frttal az építéshez. A miniszter azonban megtagadván a városi közönség kérelmét, kijelentette, hogy nemcsak nem ad segílyt, de az esetre, ha a város az iskolának alkalmas épületet nem emeltet, az iskolát is alreáliskolává fokozza le. Bizony éppen nem indokolható merev magatartás ez a miniszterium részéről. Midőn a város közönsége évenként 100 ezer frtnál többet áldoz a tanügyre s a kultúra fejlesztése érdekében erejét meghaladó beruházásokat tesz s különösen mikor látjuk, hogy más városokban az állam mily nagyszerű építkezések és költségekkel épít iskolákat — elvárhatnánk mi is, hogy az állam méltányolva a város érdemeit, egy modern szép középiskolával gazdagítsa városunk tanügyét.

— **Új szabadalom.** Koczó Sándor városi mérnök, a keramitnak egy új, praktikus készítményét találta föl, — a mely módszerint égetett téglá, keménység és paratlan tartósság tekintetben a keramittal versenyez — ehhez képest azt a m. kir. szabadalmi hivatal f. hó 21-én kelt leiratával szabadalmazta. Az új keramit, úgy a trachit, mint keramitnál olcsóbb levén, reméljük, hogy a tanács a város egypár nagyobb forgalmú utcáját ezzel kiköveztetni próbaképpen, hogy kellő eredmény esetén, a város utcáit ezzel burkoltathassanak.

— **Házasságkötés.** Folyó hó 4-én kötött házasságot Sikari Kovács József okl. gazdász, Sikari Kovács Gábor földbirtokos, törvényhatósági virilis-képviselő fia Bakó Rozikával, Bakó János földbirtokos derék szép leányával.

— **Előléptetések tisztikarunkban.** A hivatalos lap közölvén a novemberi katonatiszti előléptetéseket, abból örömmel értesültünk, hogy ő felsége a király: Löwenhaupti Cordier Jánost a 13. sz. huszárezredben I. oszt. kapitánnyá; Kobuscil Rudolfot, a 38. sz. gyalogezredben I. osztályú századossá; Grossmann Kálmánt, a 13. sz. huszárezredben és Hübsch Wenzelt, a 38. sz. gyalogezredben főhadnagyokká, továbbá Meskó Kálmánt, Péter Rudolf és Fischeof Ödönt hadnagyokká léptette elő.

— **A kecskeméti áll. s. ev. ref. főgimnázium** 1899. évi október hó 31-én, kedden délután 3 órakor az iskola tornacsarnokában rendezett Reformációi Emlékünnepélye várakozáson felül sikerült. Az ünnepély műsora szerint: 1. A 137. dicséretet énekelte az ifjúsági énekkar. 2. Emlékbeszédet mondott Farkas Kálmán főgimn. vallás-tanár. 3. Reformáció ünnepén. Költemény, Hegedűs Istvántól. Szavalta Agoston Sándor VIII. o. t. 4. Gályarabok énekét előadta az ifjúsági énekkar. 5. Sztáray Mihály, magyar reformátor. Irta és felolvasta Nagy János VIII. o. t. 6. Luther éneke. Előadta az ifjúsági ének- és zenekar. Úgy az ének, mint szavalat, különösen a hatásos, szép emlékbeszéd nagy hatást keltettek.

— **A város kegyelete.** Tudvalevőleg a város közönsége néh. Kalocsa Balázné szül. Ferenczy Anna úrnőnek, városunk nagylelkű szülőtte arczképének megfestését határozta el. A remek festmény, a melyet Both Ferencz hírneves festő-művész készített, már megérkezett s a városháza bizottsági termében helyeztetett el.

— **A kecskeméti ev. ref. jogakadémia Olvasóköre** 1899. évi november hó 5-én, vagyis ma, vasárnap, az ev. ref. főgimnázium tornacsarnokában a jogakadémia könyvtárai javára Martinét rendez a következő műsor-

ral: 1. Felolvasás. Tartja Paál Árpád joghallgató. 2. Vig monológ. Előadja Hegedűs Ferencz joghallgató. 3. Aria a „Hugenották”-ból. Éneklő Juhász Ilka úrnő 6 nagysága, a helybeli színház operette-coloratur primadonnája. Zongorán kíséri Bordeaux Géza városi zeneiskolai tanár úr. 4. „Visszavárlak.” Rap-szódia Endrődi Sándortól. Szavalja Nyíry Béla joghallgató. 5. „Románz.” Wilhelmj A.-tól. Hegedűn előadja Koller Ferencz városi zeneiskolai tanár úr. Felhívjuk t. közönségünk jóakaró figyelmét az ifjúság dicsérendő ügybuzgóságának pártfogására.

— **Névváltoztatás.** Hannover Rezső kecskeméti lakos család nevének „Havas”-ra történt változtatását a belügyminiszter engedélyezte.

— **Vivó-ünnepély.** Mint értesülünk, a Vivó- és Torna-Egylet már jelzett ünnepélyét f. hó 19-én, vasárnap d. u. 3 órakor fogja megtartani az ev. ref. főgimn. tornacsarnokában, a következő műsorral: 1. Szavalat, előadja Paragh Ottilia úrhölgy. — 2. Énekszám, előadja előadja Kaposy Józsa úrhölgy, zongorán kíséri Bordeaux Géza úr. — 3. Hegedűszólo, előadja Koller Ferencz úr, zongorán kíséri Bordeaux Géza úr. — 4. Korlát-tornázás, bemutatja Garzó Béla úr. — 5. Iskola-vivás, bemutatják Garzó Béla és Réthey Ferencz urak. — 6. Assant vivás, bemutatják B. Kiss Kálmán és Fekete László urak. — 7. Assant-vivás, bemutatják Papp Ragány Endre és Garzó Béla urak.

— **Kistelek község képviselőtestületében** a város közönsége, mint virilis erkölcsi testület képviselőjével, Zombory László tisztifőügyész bizatott meg.

— **Új zenemű.** Bordeaux Géza városi zeneiskolai tanár egy kedves fülbemászó népdallal gazdagította ismét zeneirodalmunkat. Hornyik József főreáliskolai tanár egyik hangulatos költeményét énekkhang és zongorára zenésítette meg. A poétikus részletekben gazdag zeneművet kétféle kidolgozásban veszi a közönség, egyik rész könnyedszerű letétben a másik nehezebb kompozícióban ábrándszerűen hangzik. A dallamos zeneművet, mely bizonyára rövid idő alatt minden szalonban útát tör magának s mely a szerzőnél 1 koronáért kapható, — a legmelegebben ajánljuk közönségünk szives figyelmébe.

— **Színházi hetiműsor.** Vasárnap, nov. hó 5-én, bérlatszűnetben: Szulamit — Hétfőn, A) bérlatesoport, 9. szám: Az aranykakas. — Kedden, B) bérlatesoport, 9. számban: Olivette lakodalma. — Szerdán, C) bérlatesoport, 9. számban: Mozgó fényképek. — Csütörtökön, A) bérlatesoport, 10. számban: Parasztbecsület. (Robinsonok.) — Pénteken, B) bérlatesoport, 10. számban: Parasztbecsület. (Robinsonok.) — Szombaton, C) bérlatesoport, 10. számban: Bánkban. — Vasárnap, bérlatszűnetben: Szökés párosan. (Hornyik József reáliskolai tanár népsziműve.)

— **Új hivatalos gyógyszer szabvány.** A tavaly módosított gyógyszer szabvány az idén is módosulás alá kerül, a gyógyszerárak árhullámzása miatt. Az országos közegészségügyi tanács albizottsága már teljesen elkészült elaborátumával. Az új árszabás már jövő év első napján érvénybe lép. Az árszabály életbeléptetése nemcsak a gyógyszerészeket, hanem a nagyközönséget is érinti, a mennyiben egyes, az orvosi gyakorlatban elterjedt gyógyszerek olcsóbbak lesznek, míg némelyeknek az ára emelkedést mutat. A vények elkészítéséért a gyógyszerészek által fölszámított munkadíj azonban — mint értesülünk — változatlan marad.

— **Az újonczok fölesketése.** Mint az előző években, úgy az idén is, Mindszentek napján eskették föl kellő katonai parádával az október 1-én berukkolt újonczokat. Az újonczok ezt megelőzőleg az isteni tiszteletken vettek részt, a mely után szép, verőfényes időben, az Isten szabad ege alatt, esküdtek föl a haza és trón védelmére.

— **Öngyilkosság.** Feuermann Aladár, kecskeméti születésű, 24 éves ügynök, Feuermann József helybeli lakos fia, Budapesten,

folyó hó 1-én éjjel a Szentkirályi-útoza 10. szám alatt levő lakásán forgópisztolyal föbe lötte magát. A golyó azonban csak könnyű sebet ejtett rajta, a mire az életunt kirohant lakásából és a második emeletről az udvarra vetette magát, a hol összeűzött tagokkal, holtan terült el. A szerencsétlen ember már hosszabb idő óta anyagi zavarokkal küzdött és végzetes testét is valószínűleg e miatt követte el.

— **Ujtás a vasúti forgalomban.** A közgazgatási bizottság fölterjesztésére a magyar kir. államvasútak igazgatósága elrendelte, hogy Budapest ny. u. p. és Kecskemét között f. évi november hó 15-től fogva a személy- és vegyes-vonatokon 2 napig érvényes mérsékeltárú menettérítési jegyek fognak életbe léptetni és pedig a II. osztályban 8 korona 80 fillér, a III. osztályban 5 korona 50 fillér árbán.

— **Tolvajlás.** Október hó 28-án este, Fleischer Márk kecskeméti kereskedőtől, midőn az a kécskei vásárra menet, a kécskei országúton, a borbási iskola mellett haladt, kocsija ponyváját ismeretlen tettesek kivágták s 210 frt értékű árúját tolvajolták el.

— **Az anyakönyvi hivatal statisztikája** 1899. október 28-tól november 3-ig. Kihirdették: 1. Turcsányi Kálmán rk. Varga Borbála rk. — 2. Berki Károly ev. ref. Vilám Eszter ev. ref. — 3. Barmos István rk. Özv. Magonyi Jánosné Pataki Erzsébet rk. — 4. Fodor István rk. Viktor Rozália rk. — 5. Sándor Ferencz rk. Szűcs Viktória rk. — 6. Gyenes Sándor rk. Lengyel Magdolna rk. — 7. Baranyi János rk. Farkas Terézia rk. — 8. Hegedűs László rk. Katona Rozália rk. — 9. Szoráth József rk. Szabó Erzsébet rk. — 10. Hajagos István rk. Papp Júlianna rk. — 11. Grezsa Ferencz rk. Czinkóczi Gizella rk. — 12. Szűcs János ev. ref. Nemes Borbála ev. ref. — 13. Klimó János rk. Turcsák Rozália rk. — 14. Benedek Antal rk. Szepesi Erzsébet rk. — 15. Keresztes Pál rk. Német Krisztina rk. — 16. Zsidó János rk. S. Csik Anna rk. — 17. Gibrák János rk. Szakállas Teréz rk. — 18. Tóth György rk. Takács Anna rk. — 19. Lestár Béla rk. Pataki Sára rk. — 20. Ankner Ádám rk. Tállas Francziska rk. — 21. Litanszki Mihály ág. hitv. ev. Dulai Anna ág. hitv. ev. — 22. Faragó Lajos ev. ref. — Endrédi Eszter ev. ref. — 23. Fejér Imre ev. ref. Tar Rozália ev. ref. — 24. Szalai Benjámín rk. Nagy Rozália rk. — 25. Cseh Sándor ev. ref. Kalocsai Magdolna rk.

Házasságot kötöttek: 1. Baranyi Pál rk. Kókai Júlianna rk. — 2. Baracsi Gergely ev. ref. Domián Mária ev. ref. — 3. Baltás Béla rk. Sz. Kovács Judit rk. — 4. Veszeloyszki Máté rk. Juhász Anna rk. — 5. Veszeloyszki Benjámín rk. Turi Mária rk. — 6. Tóth János rk. Farkas Rozália rk. — 7. László Pál rk. Herczeg Rozália ev. ref. — 8. Reininger Jakab ág. hitv. ev. Német Anna rk. — 9. Csontos Sinkár János rk. Bajtai Erzsébet rk.

CSARNOK.

A napraforgó.

— Elbeszélés. —

Hát ki tehetne róla? Mindenkinek megvan a maga szenvedélye: a részegesnek a bár, a magabazárkozottnak az emberkerülés, egyik sem tud nélküle meglenni. Mit haragustok rája? Hja, az ember csak azért gunyolja a másikat, mert nem tesz úgy, mint ő. Pedig szépen kijöhetnénk mindenkivel, ha akarnók.

Lám, az ibolya szereti azt az árnyas, csendes tájat, a tói rózsa csupán a lép közepén élhet, némely ember örökké a vig-társaság rabja... hát miért ne hagynók azt a nagy sárga, tányéralakú virágot is sütkérezni a napfényben, melynek neve napraforgó?... Bizony, a legtöbb ember is szeret

más fényében ragyogni és mégsem haragusznak érte.

Tehát erről a sárga virágról mesélek nektek.

I.

A nap már lement, hátrahagyva még egy időre piros fényét az égen, aztán eltűnt az erdélyi havasok égbenyúló hegyei mögé. Valami kis oláhfalvú bűjt oda az X.-i hágó mögé s kicsinységében talán szégyenlte tán a nevét megmondani, vagy miért? elég az ahoz, hogy nem is emlékszem már rá, mi volt a valódi neve, csak csúfnevére tudok visszagondolni. Bűdös-fészek a név, mit a szomszédok rája tukmáltak, százados piszka miatt. De lám, minő csodás a természet szeszélye, alig van vármegye, hol a leányok oly gyönyörűséggel teremnének, mint eme kis helységben. Akad is vevő rájuk, száz is egyre, mert az az édes mosolygású, festői természetű lányhad csak erre látható.

A nap már lement s lassan elalszik a sok munkától fáradt lakosság. Itt-ott még ég a méces, az ablakokból vetve ki fényét a sötét utcára, azután sötét lesz, csendes lesz minden.

Hej, nagy nap lesz holnap! Dobog a sok fáta szive, álmodnak szépet, mintha csak a szerelem Istene csókolt volna bűvös gondolatot homlokukra; holnap lesz a szent-mihály-napi leányvásár. Holnap veszi fel minden leány, minden legény a legszebb ruháját, felaggatja nyakára a temérdek gyöngyöt, arany és ezüst pénzeket, holnap kötik fel a legcizfrább kötöket elül is, hátul is; holnap lesz a nagy nap, mikor száz faluból jönnek a legények, hogy a Kékhegyen megnézzék a pajkos leány-csoportot, mely négyesével járkel a tölgyek alatt s vihoggással incselkedve, csábítgatja a szép rumulikat édes szerelmi mámorba.

Aluszik már mindenki, csak abban az egy ablakban látszik még fény: egy szép hajadon tisztogatja, fényesíti a sok ezüst pénzt, csak ő van még fenn, a Napraforgó. Így nevezi minden ember, mert hiúságában odafordul, hol a nap feléje süt: azt szereti, a ki sok-sok gyöngyöt, aranyat tud neki adni hogy hiúságának kielégítést szerezzen. Szeretik a legények, mert nincs szebb lány nálánál; haragusznak rá a többi lányok, mert elhódítja tőlük a legényeket.

A szép fáta dörzsöli az ezüstöt s hal-kan dúdul mellé valami merengő dalt, minőt csak a román lant tud elővarázsolni.

Én leszek a legszebb; én és senki más! suttogja örömpesve és kaczer mosolylyal nézegeti magát a tükörben. Hej, Stephancsek Zorka, te már sok embernek elvetted az eszét, most ismét el fogod venni egy legénynek, ki aranyokat fog adni csókodért... Arany, ezüst, gyöngy!... ah, milyen szép, mint a kelő napfény a Kraszna hegyek csúcsaiban.

Aztán elrakta a kincseket, nézegette magát még a tükörben, hogy szinte megrészegettül önön csábító alakjától: azután lefeküdt és édes mosolygással, de nem minden izgatottság nélkül elaludt.

II.

Csillog a lomb, mintha bearanyozták volna; fujdogál a szél, rozmaringszagtól eltelve; messzire hallatszik az az üde lánykaczaj, mely belevegyült a tamburás s a dudás fátyolozott hangjába. Lehallatszik a vásár zsibaja a Kékhegyről, a lenn elterülő lapályra, hol a mocsárban fürdő kőcsag ezüst-fehér piheje kápráztatóan csillog a meleg napsugár-

ban. Gyerekek zsivaja, a sipok éles füttye, egy pár bepálinkázott rumuli káromkodása, azután az az édes zümmögés hallatszik, mely a méhek dongásával azonos, jelképezve a leánysereget, mely méhekként rajzza körül a legényeket, tüzes tekintettel sebezve meg a férfiszíveket.

— Zorka, te angyal! Adok mindent, mindent, a mit a lelked megkíván, csak egy csókot kérek, melytől megittasodhassak; — kiált egy fiatal legényke, alig serkedő bajsuzszal.

Bezeg beszélhet; nem is látja őt a lány: körülötte udvart képez a szép, deli bojárak csapata. Kaczag a lányka s szeme versenyt csillog a temérdek nyakékkal.

— Mennyi az ára e szép szemeknek? kérdi egyik udvarlója.

— Ezer pengő! kaczag a leány. Ezer pengő. Ki ad többet érte? és vihogva siet el, hogy csábító alkata meglássék a szél fuvásától odatapadó könnyű fehér ruhában.

— Itt az ezer pengő! kiáltá valaki és hirtelen csókot nyom a meglepett leányka ajkára.

— Ki meri Zorkát megcsókolni az én szemem láttára? kiáltá a legényke és megragadta a bojár vállát. A tömeg odasereglik, lefogni a dühös gyereket, ki aztán elődalog, valami rosszat ígérve.

A többi leányok irigy szemekkel nézték a Napraforgót, kinek csengő hangja magához vonzza minden szép férfújokat.

A kaczer leány pedig jobbra-balra fordul, járja a tánczot eszeveszetten... Hárman is megvették. Kié legyen most? Hamar kitalálhatjuk, így szokta ő mindig tenni: eladja magát háromnak is és egynek sem jut belőle más annál a részegítő csóknál, a mit ő végül szűken osztogatni szokott. — Eladja magát úgy, hogy mégis tiszta marad, mint a kékhegyek regebeli madonnája. A pénzen aztán azokat a gyöngyöket s aranyokat veszi, melyeket a nyakára illesztget, kielégítvén személyes vágyait.

Még hangzik a tambúr zenéje, lágy zümmögéssel, mint egy örök szép mámor. Már oszolni kezd a vásáros nép, alkonyatban lévén a nap s messzire van még az otthona. A legények elkisérlik kocsijukon a lányokat, azután már csak a mulatni akaró legénység marad a sátorban, dalolva kedveseik csalfaságát és az ital gőzében átkozva mindenkit, ki nem akar velük tartani. Esztendőre ismét népes lesz a Kékhegy, addig magában áll, mint a levelétől megfosztott kopár nyárfa.

III.

Zorka, a szép Napraforgó épen letevé himzett kötőjét, mikor az éjszakában kopogtatást hall ablakán.

— Zorka, szép kedvesem, nyisd ki ablakod, nyisd ki nekem, mert meghalok utánad, — zokog kívül egy hang, annak a fiatal legénykének a hangja, a ki egy csókot kért s azt sem kapta meg. Megismerte a leány s tetette magát, mintha nem is értené.

— Zorka, te vesztemet akarod. Megver még az Isten, — rimázkodik egyre az a hang, de a leány még úgy se hallgat reá, csak rakosgatja kincsét, gyöngyeit, mit az a három bojár adott neki. Törődött is azzal a szegény ördöggel odakinn, bánta is, ha elvész is az... csak az aranyait nézte, nézte egész lelkével.

— Zorka, nyisd ki már az ablakot, mert beverem.

A lány megijedt a hangtól, aztán kinyitotta az ablakát.

— Takarodj innét, te pernahajder! Még éjnek idején sem hagysz nyugtot! — s újra becsapta az ablakát.

Elhalgatott a hang. Csend lett, csak az aranyak kedves csöngése hallatszott, csak a lány halk mormogása... huszonöt... huszonhét... harmiczkettő.

— Hát nem fogsz senkit többi szeretni! kiáltott valaki és pisztoly lövése rezzenti ueg a levegőt. A leány felijedt, semmi baja sem történt, de a második lövés azt az ifjút teríté le, ki nem volt elég fényes, hogy a Napraforgó feléje mosolyoghasson.

... Vajjon az a kaczer leány mit érzett e pillanatban? Talán jobb lélek szállt belé, mert... sirt.

Mesemondó.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1899

okt. 1-től.

Budapest—Szeged.

Kecskemétről Budapestre			Budapestről Kecskemétre				
Vonat	Indulás	Érk.	Vonat	Indulás	Érk.		
Sz. v.	hajnal	3.47	7.15	Gy. v.	reggel	8.15	10.08
Sz. v.	reggel	6.10	8.45	Sz. v.	reggel	8.30	11.29
Sz. v.	reggel	7.22	10.55	Gy. v.	d. u.	2.30	4.24
Gy. v.	dél	11.33	1.25	Sz. v.	d. u.	4.25	7.36
Sz. v.	d. u.	3.42	7.00	Sz. v.	este	7.00	10.28
Gy. v.	d. u.	5.48	7.40	Sz. v.	éjjel	10.35	1.56

Kecskemétről Szegedre			Szegedről Kecskemétre				
Sz. v.	Indulás	Érk.	Sz. v.	Indulás	Érk.		
Sz. v.	hajnal	5.00	7.42	Sz. v.	éjjel	1.01	3.32
Gy. v.	d. e.	10.09	11.40	Sz. v.	hajnal	4.50	7.20
Sz. v.	d. e.	11.37	1.47	Gy. v.	d. e.	10.00	1.31
Gy. v.	d. u.	4.26	5.53	Sz. v.	d. u.	1.14	3.32
Sz. v.	este	7.38	10.15	Gy. v.	d. u.	4.12	5.46
Sz. v.	éjjel	10.37	1.00	Sz. v.	d. u.	5.20	8.20
Sz. v.	éjjel	2.02	4.20				

Kecskemétről Czegledre		Czegledről Kecskemétre					
Sz. v.	d. u.	Indulás	Érk.				
Sz. v.	d. u.	12.28	2.00	Sz. v.	reggel	6.50	9.01

Kecskemét—Tisza-Ugh.

Vegyesvonat		Vegyesvonat	
reggel	délben	reggel	este
4.20	11.42	8.13	8.08
4.27	11.49	8.07	8.02
4.42	12.04	7.55	7.50
4.48	12.10	7.43	7.40
5.07	12.29	7.34	7.31
5.32	12.55	7.05	7.02
5.49	1.12	6.53	6.52
5.57	1.20	6.07	6.33

Kecskemét—Fülöpszállás.

Vegyesvonat		Vegyesvonat	
reggel	délután	reggel	este
4.25	1.30	9.05	9.05
4.34	1.42	8.56	8.56
4.44	1.55	8.47	8.47
4.58	2.15	8.34	8.35
5.07	2.26	8.23	8.25
5.18	2.40	8.12	8.14
5.37	3.01	7.59	8.01
6.01	3.32	7.30	7.32
6.12	3.45	7.17	7.09
6.18	3.53	7.10	7.02
6.24	4.—	7.04	6.56

Piaci árjegyzék.

1899. évi november hó 3-án.

Tiszta búa métermázsánként.	7.30 krtól	7.80 krig.
Kétszer	6.20	6.60
Rozs	5.70	5.90
Árpa	5.60	5.80
Zab	5.—	5.20
Tengeri kecskeméti	5.70	5.80
" bányai új	5.70	5.75
Köles	5.60	6.—
Krumpli	1.20	1.40
Széna	1.80	2.—
Szalma	70	0.80
Szalonna kilója	52	0.56

Felölös szerkesztő:
Ifj. TÓTH ISTVÁN.
Szerkesztőtárs:
Dr. NAGY MIHÁLY.

Laptulajdonos:
A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.
Kiadó:
TÓTH LÁSZLÓ.

NYILT-TÉR.

E rovatban közlöttékért nem felelős a szerkesztőség.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak póstabér- és vámentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig póstafordultával küldenek Henneberg G. selyemgyarai** (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 5

Gyomor-, bélhurút és elhjasodásnál a Ferencz József keserűviz jótékony gyógyhatása páratlan **Bevásárlásánál nagyon ajánlatos csakis Ferencz József vizet kérni, nehogy más csekélyebb értékű vizet kapjunk.**

HIRDETÉSEK.

Ház-eladás.

A Klapka-útczai 164. számú, nagy udvarral bíró

Sarokház,

mely a piacshoz közel van és melyben 3 épületben egy 3 szobás, két 2 szobás és egy 1 szobás lakás, minden lakáshoz *konyha* és a házhoz egy *pincze* is van, igen kedvező feltételek mellett *szabadkézből eladó*. Értekezni a tulajdonosnál ugyanott lehet. 325 2-1

7825—899. szám.

Ujabbí árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírre tétetik, hogy a *Kecskeméti Központi Takarékpénztár* végrehajthatónak, továbbá *Král Rezső s Kecskemét város* csatlakozóknak 5000 frt, 465 frt és 4 frt 66 kr. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a *Stemmer József* (kinek neje Rizy Józsefa) nevén álló s a kecskeméti 2545. sz. tjkvben 719/b. hrsz. alatt felvett 446 frt becsértékű ingatlanság — a kecskeméti 9994 sz. tjkvben 716. hrsz. alatt felveit 174 frt becsértékű ingatlanság és végül a kecskeméti 10357. sz. tjkvben 719/a. hrsz. alatt felvett s 482 frt becsértékű ingatlanság, — miután ezen ingatlanokra a törvényes időben 7825/899 sz. alatt utóajánlat adatott be, — a végrehajtási törvény 187. §-a értelmében **1899-ik évi december hó 2-ik** napján d. e. 9 órákor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e tkvi hatóságnál, valamint Kecskemét város házában megtekinthető feltételek mellett eladatni fog úgy azonban, hogy ha nagyobb összeg nem ígértetnék, a 2545. sz. tjkvben felvett ingatlanság 496 frt, — a 9994. számú tjkvben felvett ingatlanság 110 frt vételárakban Hajagos Elek utóajánlattevőt fogja illetni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1899. évi október hó 20-ik napján.

Kapy.

kir. tszéki bíró.

320 1-1

Már két ízben is
éremmel kitüntetett

324 6 éves valódi 3-1

ó-baraczkaszt

literenként is, 5 koronáért elárúsít

Dékány Mihály

III tized, Séta-sor 168. szám alatt.

Egyéb különlegességek:

Iró- és másoló-tinták.

Vizmentes

BÖRKENŐCS.

„VANDOL” szabad. talpvédő.

Ércztisztító pép. Arany- és ezüsttisztító szappan.

Börlack

Szab. *kenőkefe* „Nigrett” folyékony fénymázzal *fekete és színes cipőkhöz* 30 kr.

A sok értéktelen utánzások miatt kérem nevemre ügyelni.

A világon a legjobb fénymáz!

Aki a lábbelijét szép **fényessé** és **tartóssá** akarja tenni, csak

Fernolendt-fénymázat

vásároljon; a világos lábbelikhez pedig

Fernolendt fele természetibőr-crêmet.

Mindenütt

kapható.

56 Cs. kir. szabad. 40-39

A gyár alapított **Bécsben, 1832. évben.**

Gyáriraktár: **WIEN, I., Schulerstrasse 21.**

St. Fernolendt.

Ház-eladás a IV tizedben Lakások és bolt bérbeadása a törvényszékekkel szemben levő háznál.

Szücs Ferencznek IV-ik tizedben, a Fürj-útczára és Kaszap-kúti befásított területre nyíló **háza**, igen kedvező feltételek mellett **eladó**.

A III-ik tizedben a törvényszékekkel szemben levő háznál **egy sarok-bolthelyiség** és két vagy három **szobából** s mellék helyiségekből álló **lakás**, valamint egy **szoba, előszobával** s mellék helyiségekkel azonnal bérbe kiadó. Esetleg az egész **ház is kiadó**. — Felvilágosítást ad a **tulajdonos** Budapestben, II. Lánchíd-útcza 2. sz. I. emelet 6. ajtó, — vagy helyben **Gaal István**, Mezei-útcza 31-ik szám alatt. 322 ?-2

KÖVES IGNÁCZ

vászonkereskedése **KECSKEMÉTEN** a „Piros Rózsához”
Két templom-köz.

Nagy raktár valódi czérnavásznakból,

u. m: rumburgi, irlandi, hollandi és kreászokból, czérnadamasztokból, színes- és fehér készletekből, szepességi készletekből, czérna-kanavásznakból, Schroll-féle sifonok, damasztok és pamutneműekből, fehér piquet és zsinór-barchettekből és színes mosó barchettekből. 10-7

Nagy rakt. kész fehérneműekből.

➡ **Menyasszonyi kelengyék minden kivitelben.** ➡

Legolcsóbb bevásárlási forrás!! Szabott árak!!

➡ Minden czikken számokkal kiírva látható a szabott ár. ➡

Kiadó lakás.

Alulrottnak a IV. tzedben, a Nagy-kőrösi-útczába nyiló Gyik-útcza 36. szám alatti, alapjából újonépült, magas, földszintes, minden kényelemmel berendezett, csak egy év előtt épült, már egy télen át lakott **háza**, mely magában foglal 3 nagy útczai, 1 udvari, 2 elő-, 1 cseléd-szobát, konyhát, éléskamrát, fűskamrát, 1 fülkét, 1 mosókonyhát, (mely utóbbi fürdőszobának, sőt lakásnak is használható pincze,) és padlás, tágas folyosóval, (esetleg az egész egy nagyobb és egy kisebb lakásra osztható) az udvarban ivóvízű kúttal, **folyó évi november-től kiadó.**

Bővebb értesítéssel dr. Kovács Pál, Pataky Imre igazgató-tanár urak, esetleg a tulajdonos Budapest, József-körút 43. sz. I. emelet 9. a. szolgálnak.

Mády János.

253 ?—14

Egy jómagaviseletű fiú

(1—2 középsikolával)

TANONCZUL

azonnal felvétetik

— **Tóth László** —

könyvnyomdájában.

A feltaláló dr. Meidinger tanár úr által kizárólag feljogosított gyár.

MEIDINGER-KÁLYHÁK

készítésére.

H. HEIM es. és kir. udvari szállító

Budapest, Thonet-udvar.

Bécs, I., Kohlmarkt 7. — Prága, Hybnergasse 7.

Szabadalmazva minden államban.

— Első díjakkal kitüntetve az összes kiállításokon. —

Legelőnyösebb töltő és szellőző kályha.

Lakások, iskolák, irodák stb. számára, a legegyszerűbb és legpompásabb kiállításban. Tetszés szerinti hosszantartó égési tartam koksz. 24 órai égési tartam közénfűtessel. Több szobát egy kályhával lehet fűteni.

Waggon-kályhák.

Heim-fele Meidinger-kályhák.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Óvjuk az utánzásoktól, miért is becses figyelmébe ajánljuk az itt feltüntetett védjegyet, mely a kályha ajtajának belső oldalán rá van forrasztva.

Heim-fele HESTIA-KÁLYHÁK.

Heim-fele fűstemészto kandalló.

A kéménykövek teljesen fűstemesek maradnak. Határtalan égési tartam. A már meglevő kandalló-burkolat felhasználható. Egy kandallóval több helyiséget lehet fűteni.

Heim-fele fűstemészto Caloriferek.

Minden rendszerű központi fűtések.

— Szárító készülékek ipari és gazdasági célokra. —

Prospektusok és árjegyzékek ingyen és bérmentesen. Kályhánk csak akkor valódiak, ha azok budapesti vagy bécsi raktárainkból szerezettek be.

223 20—19

KATHREINER-FÉLE

Kneipp maláta kávé.

Nagymama nehem is!

Évek óta kitünő pótléknak bizonyult a babkavéhoz. — Ideg-, sziv- és gyomor bajokkal, vérszegénységnél orvosilag ajánlva. Legkedveltebb kávéital a családok százezereinél.

A feltaláló dr. Meidinger tanár úr által kizárólag feljogosított gyár.

MEIDINGER-KÁLYHÁK

készítésére.

H. HEIM es. és kir. udvari szállító

Budapest, Thonet-udvar.

Bécs, I., Kohlmarkt 7. — Prága, Hybnergasse 7.

Szabadalmazva minden államban.

— Első díjakkal kitüntetve az összes kiállításokon. —

Legelőnyösebb töltő és szellőző kályha.

Lakások, iskolák, irodák stb. számára, a legegyszerűbb és legpompásabb kiállításban. Tetszés szerinti hosszantartó égési tartam koksz. 24 órai égési tartam közénfűtessel. Több szobát egy kályhával lehet fűteni.

Waggon-kályhák.

Heim-fele Meidinger-kályhák.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Óvjuk az utánzásoktól, miért is becses figyelmébe ajánljuk az itt feltüntetett védjegyet, mely a kályha ajtajának belső oldalán rá van forrasztva.

Heim-fele HESTIA-KÁLYHÁK.

Heim-fele fűstemészto kandalló.

A kéménykövek teljesen fűstemesek maradnak. Határtalan égési tartam. A már meglevő kandalló-burkolat felhasználható. Egy kandallóval több helyiséget lehet fűteni.

Heim-fele fűstemészto Caloriferek.

Minden rendszerű központi fűtések.

— Szárító készülékek ipari és gazdasági célokra. —

Prospektusok és árjegyzékek ingyen és bérmentesen. Kályhánk csak akkor valódiak, ha azok budapesti vagy bécsi raktárainkból szerezettek be.

223 20—19

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van védve.

309

Eddig fölülmulhatatlan!

24—4

Maager Vilmos-féle valódi, tisztított

DORSCH - májola

törvényesen védett csomagolásban

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgálatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama esetknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nevek javítását, valamint általában a vér tisztítását elakarja érni. — Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker. Heumarkt 3., — valamint az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerárban.

Kecskeméten: **Katona Zsigmond** gyógyszerész úrnál, **Nyirády László** és **Pataky György** urak kereskedésében.

Főraktár és fő-elárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére:

MAAGER VILMOS, Bécs, III/3. ker., Heumarkt 3.

Utánzásokat a törvény üldözi.